

ИСТОРИЈА

Семинарски рад:

ТОТАЛИТАРНИ РЕЖИМИ

Вулегић Љубомир

Дарић Душан

Лаушевић Иван

Миљковић Сава

Нешовић Филип

Ружић Душан

Стојановић Алекса

Ш5

ментор:

проф. Биљана Тубић

- Београд, март 2014. године –

Садржај

1. УВОД	2
2. Основне одлике тоталитарног режима	4
3. Идеологија тоталитаризма	5
3.1. Нацизам.....	6
3.2. Фашизам.....	8
3.3. Комунизам.....	9
3.4. Маоизам.....	10
4. Тоталитаризам на власти	10
4.1. Тоталитарна држава.....	12
4.2. Тајна полиција.....	14
5. Антисемитизам	15
6. Тоталитарни режими данас	17
6.1. Народна Република Кина (од 1949—данас).....	18
6.2. Демократска народна Република Кореја.....	18
6.3. Куба.....	19
6.3.1. Прелазни период.....	19
6.3.2. Политика.....	20
7. ЗАКЉУЧАК	21
7.1 САД као тоталитарни режим.....	22
8. Литература	23

1. УВОД

Тоталитаризам је један од облика политичког поретка двадесетог века. Реч тоталитаризам (лат.-сав,цео,потпун). Дефиниција тоталитаризма је дата у првој половини 20. века када се појављују први тоталитарни режими. Један од првих који је употребио тај израз (тоталитарни) у свом програму био је познати диктатор Бенито Мусолини .

„Демократија је најмање лош од свих лоших режима које смо до сада пробали“.¹

Познато је да ниједан режим није савршен па чак ни демократија која се у овом тренутку сматра за најбољи. У историји сваке државе смењују се периоди просперитета, мира, стабилности и период неизвесности, хаоса и расула. У току овог другог периода долази до промене система власти из демократског у тоталитарни или неки други недемократски. Тоталитаризам је природан део једног циклуса смењивања власти и система у једној држави. Данас нема народа који тренутно живи у демократском друштву, а да предходно није живео у неком недемократском. Демократија не би била то што јесте да није тоталитарних, аутократских, и других недемократских система. Најбољи пример за то представља Немачка која је из демократије прешла у тоталитаризам 1933. када је Хитлер победио на изборима. Тоталитаран режим је био свргнут 1945. након пораза Немачке у рату, али се источни део земље који је био под Совјетском окупацијом нашао под тоталитарном влашћу која је била збачена тек након уједињења и слободних избора 1990. године.

Тоталитаризам се дефинише као модерни облик деспотизма који уз помоћ терора тежи да успостави апсолутну власт на свим подручјима личног и друштвеног живота сваког појединца. Управо на терору, тоталитарне државе су темељиле своју власт и помоћу њега владајућу идеологију претварале у стварност. Тоталитаризам је често био замењиван тиранијом. Тиранија нема законе већ влада самовоља једног човека (тиранина) док у тоталитарном систему влада терор уместо закона и устава који су усвојени.

Први тоталитарни режими су настали у Русији (комунисти), Италији (фашисти) и Немачкој (нацисти). Овакви режими се стварају у политички и економски нестабилним државама какве су биле ове три горе наведене. Русија је губила Први

¹ Винстон Черчил- Нов.11.1947

светски рат, у земљи је владала глад и незадовољство народа што су комунисти искористили и извели револуцију. Хитлер је искористио незадовољство немачког народа због изгубљеног Првог светског рата, сталних условљавања Француске у вези ратне одштете као и хиперинфлацију због које је Немачка била у тешкој финансиској ситуацији.

Узрок настанка фашизма у Италији је незадовољство онима што су добили у Првом светском рату.

Може се увидети да је у све три државе постојала огромна подршка овим идеологијама претежно од стране незадовољног становништва, а подршка је увек најважнији фактор за успех било које идеје. Циљ ових покрета је управо било организовање маса, јер докле год су на власти тоталитарни режими његове вође ослањају се на масе и владају помоћу силе и страха. Управо је Хитлер у једном од својих обраћања рекао:

"Све што ви јесте, дугујете мени, све што ја јесам, дугујем вама".

2. Основне одлике тоталитарног режима

Сваки тоталитарни режим поседује:

1. Службену идеологију која обухвата све аспекте човековог живота и којој се приклања свако ко у том друштву живи. Познат је податак да је у Нацистичкој Немачкој чак деведесет процената становништва подржавала ту идеологију;
2. Једну хијерархијски организовану владајућу партију (једна партија има монопол на политичку делатност) којом управља један човек (диктатор). Владајућа партија је пропагирала идеологију коју су сви следили и слепо је се држали, идеологија постаје државна истина;
3. Систем полицијске контроле коју у интересу партијских вођа подржава али и надзире владајућу партију, а врши репресију поред исказних непријатеља и на потпуно произвољне субјекте; Свака субјективна грешка појединца је и идеолошка грешка која се политизује да би дала простор за деловање терора. То значи да је свако неслагање са пропагираном идеологијом било најстоже кажњавано. Људи су нпр. у Русији били затварани у тзв. гулаге, затворе намењене противницима режима;
4. Централна контрола над целим привредним животом. Држава је диктирала развој привредних грана, а тржиште није било регулисано понудом и потражњом већ од стране државе;
5. Држава има контролу над свим средствима комуникација: радиом, телевизијом и штампом. Зарад успостављања тоталитарног режима поред терора била је пресудни и пропаганда. Сматрало се да масу треба освајати тим путем.

Све ово се може свести на само четири чиниоца:

1. Апсолутна власт једне идеологије;
2. Култ личности, што значи претерану покорност становништва према вођи, некритичност према исказима вође итд.
3. Диктатура;
4. Агресивна спољна политика

3. Идеологија тоталитаризма

“Идеологија је систематизовани скуп политичких идеја, принципа и друштвених идеала који репрезентују поглед на свет неке друштвене групације изражавајући њене интересе и потребе, створен у практичне сврхе подстицања те групације на политичко деловање, у форми идејне потпоре активностима на плану освајања или очувања политичке власти или, пак, утицаја на њу”.²

Идеологија као појам представља један облик друштвене свести и систем идеја о нечему. Идеологија представља срж тоталитарног режима јер је у сваком случају већа од појединца, државе или партије са којом је у тесној вези јер свака партија мора да има идеологију без које не би могла да постоји. Она се најчешће користи као изговор за обрачун са политичким неистомишљеницима, дисидентима, па чак и појединцима који су направили грешку другачијег карактера од политичког, која се политизује и доводи у сукоб са идеологијом да би се омогућило дејство терора.

Такве грешке су се најчешће злоупотребљавале у бившем СССР-у за време Стаљинове диктатуре, а за то се најчешће користио класни сукоб. Свако ко је био неподобан био је проглашаван за кулака(богатог сељака), а касније за фашисту и империјалисту. Од двадесет милиона жртава тек неколицина их је стварно било криво по оваквим основама.

Тоталитаризам суштински разликује од осталих нама познатих облика политичке опсесије, какви су деспотија, тиранија и диктатура. Ма где да је дошао на власт, тоталитарни покрет је развио сасвим нове политичке институције и уништио сву друштвену, правну и политичку традицију земље. Без обзира на ту специфичну политичку традицију или посебан духовни извор своје идеологије, тоталитарна власт је увек класе претварала у масе, замењивала партијски систем неједнопартијском диктатуром, него масовним покретом, померала тежиште моћи са војске на полицију, а у спољној политици јасно је стремилa светској доминацији.

У пракси су се као најрепрезентативнији примери тоталитаризма истицали:

- Немачки национал-социјализам
- Италијански фашизам
- Руски стаљинизам

² Драган Симеуновић, Увод у политичку теорију, Институт за политичке студије, 2009.год. Београд, стр 116

- Кинески маоизам

3.1. Нацизам

Нацизам није биоконцизна, теоретски утемељена идеологија јединственог покрета већ се заправо радило о комбинацији различитих идеологија и група (углавном немачких), уједињених у јединственој осуди Версајског споразума који је у послератној Немачкој окарактерисан као јеврејско-комунистичка завера са циљем да се понизи Немачка.

Национал-социјалистичка партија се развила из мале Немачке радничке партије, створене од занатлија, неуспелих књижевника, нешто радника и ситних чиновника у Минхену јануара 1919. године.

Већ сам назив странке довољно говори о намерама:

На основама националне искључивости и расне нетрпељивости жели да створи друштво у коме сви Немци, па и радници, уживају благодети живота.

Хитлер у затвору пише “Mein Kampf” (“Моја борба“), који је политички, програмски спис, који ће постати идеолошка “света књига нациста“, гради се хијерархија страначких вођа.

Хијерархија је имала изглед пирамиде, а на врху је био вођа (“ Der Führer“).

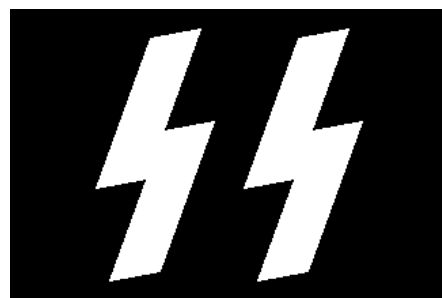
Формирају се оружане групе, јуришни одреди, обележени скраћеницом СА. (униформе – сиве кошуље).

Основане су и наоружане чете СС - одреди, добиле су име “одреди за заштиту председника странке “; и они су били униформисани, само су носили црна одела, а као амблем имали су две руне.³

Појачавају се прогони политичких неистомишљеника. Основана је тајна државна

Слика 1.-Симбол СА

Слика 2.-Симбол СС

³ Праволинијска слова коришћена од стране германских народа пре доласка латинице.

полиција- Гестапо , политички противници су лишавани слободе . Држава је располагала страначки обојеним оруђима насиља (СС одреди, Гестапо, од 1936. обједињени под командом Хајнриха Химлера). Настаје, вероватно, најсавршенија тоталитарна држава 20. века - Трећи Рајх. Програм странке чини синтезу национализма деснице и социјализма левице

Парламент – Рајхстаг је задржан , али је то тело служило као манифестација јединства немачког народа и нациста (место где Хитлер држи говоре).

Немачки народ био је друштвено, политички и правно подељен :

1. “Аријевци “ - чланови партије који су имали сва права и престиж,
2. Милом или силом послушан и покоран део немачког народа,
3. Непослушни Немци – затварани су и нису сматрани грађанима,
4. Немачки Јевреји- проглашени за људе другог реда- ниже расе.

Суштина нацизма је у расизму, не само против Јевреја, већ у схватању да је раса врховна вредност, покретач историје:

„Аријевци морају бити јаки, здрави и многобројни“,

„Јеврејин не може бити сународник“.

У економији циљ је био да Немачка постане независна од иностранства, привредно јака држава (јавни радови, наоружавање, није било незапослених).

Тражила се јака централна власт државе Рајха.

Слика 3.-Нацистички орао

3.2. Фашизам

Фашизам је државно уређење екстремне деснице које радикално ограничава људска права ради веће стабилности и бржег напретка. Фашизам се противи комунизму, конзерватизму, демократији, либерализму и многим другим политичким правцима.

Назив потиче од латинске речи *fascio* – свежањ прућа са секиром у средини, симбол централистичке власти у Римском царству. Фашизам, насупрот либералистичком индивидуализму и социјалистичком интернационализму, заговара успостављање заједнице као услова и облика превладавања кризе.

Заједница је јединствена, органски рашчлањена држава (италијански фашизам) или јединство гарантовано крвљу и земљом (немачки фашизам). Јединство заједнице је услов социјалног, политичког и економског препорода. Јединство нације се успоставља крвном чистотом исте. Све разлике (културне, верске, политичке и сл.) треба укинути јер оне доводе у питање темеље заједништва. Терор је легитимно средство за успостављање уједначавања. Фашисти су намеравали ујединити своју нацију кроз тоталитарну државу која је заговарала масовну мобилизацију националне заједнице.

Оснивач фашизма у Италији био је Бенито Мусолини. Фашистички одреди су обучени у црне униформе, извршили "Марш на Рим" (1922. године) и преузели власт у Италији. Затим су за неколико година укинули све грађанске и потиличке слободе и успоставили диктатуру фашистичке партије, једине дозвољене политичке организације. Национализам у Италији је имао посебан облик, јер је најважнија идеолошка категорија била држава, а не нација, као касније код нациста у Немачкој.

3.3. Комунизам

Реч „комунист“ први пут је употребио Гудвин Бармби 1840. године.

Идеја комунизма има дугу историју и пре Маркса и Енгелса. У античкој Грчкој, идеја комунизма је била повезана са митом о златном добу човечанства, о времену пре настанка приватног власништва. У свом данашњем облику, комунизам је потекао из радничког покрета Европе 19. века. У то време, како је индустријска револуција напредовала, критичари социјалисти су кривили капитализам за стварање нове класе неквалификованих, градских радника у фабрикама који су радили под тешким условима и за ширење јаза између богатих и сиромашних.

Комунизам је идеологија која тежи успостављању бескласног, бездржавног друштва која се заснива на заједничким власништвом над средствима за производњу. Марксисти су ране облике човекових друштвених организација описивали као примитивни комунизам. Међутим, комунизам као политички циљ је претпостављени облик будуће друштвене организације. Постоји мноштво струја унутар комунистичког покрета, укључујући:

- троцкизам,
- совјетски комунизам,
- анархокомунизам,
- хришћански комунизам

Карл Маркс је сматрао да се друштво не може преко ноћи трансформисати из капиталистичког у комунистички облика производње, већ мора постојати прелазни период који је Маркс назвао револуционарна диктатура пролетаријата.

Крајем 19. века, једно крило Руске социјал-демократске радничке партије, опште познато као бољшевици, на челу са Владимиром Иљичом Лењином успело је да освоји власт у Русији након обарања привремене владе у Октобарској револуцији 1917.

У циљу дистинкције (разликовања) комунизма од осталих видова социјализма, 1918. године партија мења име у Комунистичка партија чиме је по први пут повучена јасна гранична линија између комунизма и осталих видова социјализма.

Слика 4.-Грб комунизма

Умерена струја, социјалистички мењшевици, нису се слагали са плановима Лењинових комунистичких бољшевика по којима се социјалистичка револуција може и треба извести у недовољно развијеном капиталистичком друштву. Бољшевици су успели да се домогну власти преко слогана „Мир, хлеб и земља“ и „Сва власт Совјетима“, који су изражавали преовлађујући жељу јавности за прекидом руског ангажовања у Првом светском рату, тежњу сељаштва ка аграрној реформи и масовну подршку совјетима. Током Руског грађанског рата (1918 - 1922), бољшевици су национализовали сву производну имовину и увели политику „ратног комунизма“, којом су фабрике и железнице стављене под строгу државну контролу, прикупљала и делила храна и увела неке буржоаско моменте у контроли индустријске производње. Након Руског грађанског рата, бољшевици су на темељима Руске империје основали Савез Совјетских Социјалистичких Република – познатији као СССР.

3.4. Маоизам

Маоизам је базиран на мислима и делу кинеског комунистичког вође и лидера Народне Републике Кине Мао Цедунга.

Представља адаптацију марксистичко - лењинистичке мисли, на кинеској територији, нарочито након 1966. године, године Културне револуције у Кини.

Он наглашава улогу борбе потчињених народних маса, нарочито сељаштва, под вођством комунистичке партије, у рату против империјализма.

4. Тоталитаризам на власти

Доследност којом тоталитарни режими воде своју инострану политику је пресудна. Они претпостављају да ће кад-тад постићи тај крајњи циљ и никад га не губе из вида, ма како далек он био и ма како се озбиљно његови “идеални” захтеви сукобљавали са тренутним приликама. Стога они ниједну земљу не сматрају трајно туђом, већ је, напротив, свака земља потенцијално њихова територија.

Када глобалан интернационалан покрет дође на власт у једној земљи, он себе ставља у парадоксалан положај. Када је дошло време да социјалистички покрети преузму власт у својим земљама, они су се већ били трансформисали у националне партије.

До ове промене није дошло у тоталитарним покретима, болшевичком и нацистичком. У тренутку доласка на власт, они су били у опасности или да, с једне стране, преузимањем државне машинерије “окоштају” у неки вид апсолутне власти, или да им се, с друге, слобода ограничи величином територије на којој су освојили власт. За тоталитарни покрет обе опасности су подједнако фаталне: развој ка апсолутизму могао би да умањи унутрашњу динамику покрета, а развој ка национализму осујетио би спољну експанзију, без које покрет не може да преживи. Облик владавине који су ова два покрета развила, развио се из жеље како за тоталном доминацијом, тако и за глобалном влашћу, и Хитлер и Стаљин су обећавали стабилност како би прикрили своју намеру да створе државу трајне нестабилности. Имати власт значи директно се сукобити са реалношћу, а тоталитаризам на власти мора стално да се труди да у том сукобу и победи.

Пропаганда и организација више нису довољне да би власт могла несметано да тврди да је немогуће заправо могуће, да је невероватно у ствари истинито, да нека суманута логика управља светом. Свака информација која процури са друге, нетоталитарне стране, за тоталитарну доминацију представља већу опасност него што је непријатељска пропаганда то била за тоталитарни покрет. Борба за тоталну доминацију над становништвом целог света, елиминисање сваке нетоталитарне стварности, својствено је свим тоталитарним режимима. Ако не теже владавини над целим светом као коначном циљу, сасвим је вероватно да ће изгубити и оно моћи сто су већ приграбили.

Тоталитаризам на власти користи државни апарат за свој дугорочни циљ, освајање света, он оснива тајну полицију као извршитеља и чувара интерног експеримента сталног претварања стварности у фикцију и коначно, он подиже концентрационе логоре као посебне лабораторије у којима изводи експеримент тоталне доминације, показујући да је све могуће.

Логори не служе искључиво за истребљивање и деградирање људских бића, већ и као монструозан експеримент који у лабораторијским условима треба да укине спонтаност као вид човековог понашања. За одржање режима концентрациони логори су значајнији од ма које друге институције. Бројна су сведочења преживелих. Ниједан

од ових извештаја не изазива онај страствен бес и саосећање који су људе увек окупљали око праведне ствари. Напротив, свако ко говори или пише о концентрационим логорима, истинитост сопственог извештаја доводи у питање, као да је помешао ноћну мору и стварност.

4.1. Тоталитарна држава

Историја нас учи да долазак револуционих партија на власт утиче на њихову природу, да ће оне губити свој карактер, револуционарни елан, и жељу за промене но, било је и другачијих случајева. Упркос значајним уступцима и повећаном међународном угледу, тоталитарне земље се нису интегрисале у међународну заједницу нити су престале да говоре како је читав свет окренут према њима, чиме су само „доливале уље на ватру“ партијама и организацијама у земљи. Тако се у Русији и Немачкој повећао терор над опозиционим странкама различитог размишљања. Још више узнемирава начин на који се ови режими опходе према уставу. У првим годинама по доласку на власт, фашисти су направили прегршт закона и уредби али се нису трудили да укину званично устав, а да се притом многи државни закони који су били донешени нису објављивали. У Совјетском савезу где нису постојале службе после револуције, 1936. године објављен је нови устав, догађај који је прослављен као круна револуционог периода, мада се касније испоставило да је то само увод у чистку која ће се у наредним годинама обавити. Оно што је најоучљивије код ових држава је то да нису јединствене, тј. постоји сукоб између партије и државе о коме је говорио и Томаш Масарик. На пример, сви нивои администрације Трећег рајха су били удвостручени, чиме су нацисти желели да сваку државну функцију копирају у неком органу партије и када је притом настајала поред стварне и привидна власт. Такође нацисти су поделили државу на срезове чије су се границе разликовале од граница покрајина. Исто тако овај процес удвостручења био је и у совјетској Русији када Црвена армија добија аутономију и када је тајна полиција поново проглашена органом партије. Удвостручење служби и преклапање надлежности, паралелно постојање стварне и привидне власти довољни су да створе велику забуну али не и да објасне безобличност читаве структуре. Чак и пре доласка на власт тоталитарни покрети представљају масе које нису биле спремне да живе ни у каквој структури, већ да у том тренутку таласају како би преправиле законе и одреде и дошле до апсолутне власти.

Како то удвостручење представља однос државе и партије, оно би такође могло да произведе неку врсту структуре, а однос партија и државе аутоматски би био регулисан. Нацисти затим нису били задовољни поделама на срезове па су увели и многе друге географске поделе према партијама. Умножавање служби било је од велике користи у том померању центра моћи где се одговорност у критичним ситуацијама увек пребацивала на другу институцију или службу. Тако на пример грађанин Трећег рајха никад није могао да буде сигуран и никад није знао чији ауторитет треба да буде значајнији и изнад остаих. Нацистички режим управо је почео умножавањем служби тако што је координисао сва удружења друштва и институције. За разлику од Немачке у Русији се то удвостручење служби могло приметити у тајној полицији са изразито помешаној мрежи агената у коме је једно одељење задужено да шпијунира друго. Паралелно њима постоји још и полицијска служба појединачне партије која надгледа свакога укључујући и агенте осталих партија. Што је државни апарат био видљивији то је имао мање моћи, што се мање зна о некој институцији то ће се коначно испоставити да је она моћнија. Права моћ, права власт почиње тамо где почиње и тајновитост. У том погледу су нацистичка и бољшевичка држава сличне. Разлика се састоји углавном у томе што је на једној страни тајна полиција централизована док у совјетској Русији постоји читав лавиринт неповезаних и тајних активности полиције. Ако се тоталитарна држава схвати као инструмент моћи, онда се схвата да је безобличност тоталитарне државе идеално средство за остваривање принципа вође који ће имати ауторитет. Вођа у било ком облику треба да смањи или ограничи слободу, али не и да је укуне. Тоталитаризам ипак циља управо на укидање слободе па чак и на укидање људске спонтаности, а никако на неко ограничавање слободе.

Вођин ауторитет најприметнији је у односу њега и шефа полиције, најутицајнијег функционера у тоталитарној држави. Он такође тражи кржаве кадрове промене без промене режима.

Шеф полиције не располаже апсолутном влашћу али то њега не спречава да тај огромни апарат организује у складу са принципима тоталитарне власти.

Једна од најзначајнијих одлика тоталитарних диктатура је одсуство неуспешних или успешних дворских револуција, и ово је један од многих знакова да тоталитарни облик власти има мало везе за жељом за моћ власти ради саме.

И Хитлерова и Стаљинова диктатура јасно потврђују да изоловање појединца не пружа основу за успостављање тоталитарне владавине, већ да се оно спроводи све

до врха структуре. Они су такође организовали разне чистке и не ретко исељавали политичке противнике како би били безбеднији у политичком погледу.

У нацистичкој и бољшевичкој литератури могу се наћи бројни докази да тоталитарни режими теже освајању света и подвођењу свих земаља под своју власт. Ови програми наслеђени од покрета (сањарење о германском царству у случају нациста, а у случају бољшевика до идеје социјализма) нису пресудни. Оно што је за њих битно то је да се они окрећу спољној политици и сваку територију не посматрају као туђом него као потенциционално својом будућом територијом, али притом настају и нетрпељивости према другим народима и територијама. У том смислу предатно решење јеврејског питања био значајан извозни артикл нацистичке Немачке, протеривање Јевреја пренело је у другу земљу знатну дозу нацизма (присиљавањем Јевреја да напусте Рајх без пасоша, новца).

Колико су фашисти озбиљно схватили фикцију према којој су они будући владари света, видело се 1940. када су упркос тешкој ситуацији и поред реалних изгледа да победе окупиране народе Европе отпочели политику депопуларизације.

Један од највећих проблема тоталитаризма је то што иза политике крије нова и до тад непозната концепција силе. Због запостављања материјалних интереса, савремена политика постала је у великој мери непредвидљива.

4.2. Тајна полиција

Тајна полиција (понекад политичка полиција) је полицијска организација која делује у тајности у циљу заштите националне безбедности од унутрашњих претњи и деловања против државе. Тајна полиција обично се повезује са тоталитарним режимима, њене активности нису транспарентне, основна сврха јој је не спровођење владавине права, већ одржавање политичке моћи режима, и често се користи као инструмент политичке репресије. Државе са израженим деловањем тајне полиције понекад се називају "полицијским државама".

Тајне полиције нису исто што и безбедносне агенције које постоје у савременим либерално - демократским државама, јер су ове под контролом институција власти и дужне су да одговарајућа тела извештавају о својим

активностима (имају тзв цивилну контролу). И поред тога, некада овакве агенције пежоративно називају тајном полицијом.

Задатак тоталитарне полиције (која је била сачињена од доста агената) није да расветљује злочине, већ да буде у приправности кад власт реши да ухапси одређену категорију становника, а та категорија некада може ад обухвата чак и цело становништво. Такође функција тајне полиције, најорганизованијег и најефикаснијег од свих одељења у апарату тоталитарних режима је да представљају истински извршни орган који преноси све наредбе.

5. Антисемитизам

Појава првих антисемитских партија 1870-их и 1880-их означава тренутак када је прекорачена ограничена, чињенична основа сукоба интереса и доказивих искустава и када је отворен пут који се завршио у "коначном решењу". Од тада, у ери империјализма, којој су следили периоди тоталитарних покрета и влада, није више могућно издвојити јеврејско питање или антисемитску идеологију из материјала који заправо готово да нема никакве везе са стварношћу модерне јеврејске историје. Политички развој двадесетог века довео је јеврејски народ у центар вртложних збивања; јеврејско питање и антисемитизам, релативно неважна појава у оквирима светске политике, постали су прво катализатор успона нацистичког покрета и темељ организационог устројства Трећег рајха, у коме је сваки градјанин морао да докаже да није Јеврејин, а затим узрочник светског рата који нема премца по суровости, да би помогли спроводење беспримерног злочина, геноцида у сред западне цивилизације.

Антисемитизам представља нетрпељивост, мржњу или предрасуде према Јеврејима као религијској групи или нацији. Ова појава постоји још од средњег века, а врхунац је достигла средином 20. века када је у геноциду Хитлерове нацистичке Немачке страдало око 6 милиона Јевреја.

У свом основном значењу, антисемитизам не представља мржњу према Семитима, већ само према једном семитском народу, Јеврејима. За мржњу према Арапима, такође семитском етницитету, рећи ће се да је неко расиста, али никада да је антисемита па би прецизнији назив за овај појам био антијеврејство.

Два су основна и врло повезана испољавања одликовала досадашњу историју негативних односа према Јеврејима:

1. Означавању Јевреја кривим за различита злодела и назови-злодела током историје (они су издал Христа, они су измислили комунизам, они владају светом, они у својим култовима убијају децу итд.).
2. Једноставан производ овог првог, а састоји се у позивању на масовно истребљење Јевреја.

Различити су и врло сложени разлози за појаву антисемитизма. Вероватно су највише утицала различита злонамерна тумачења Новог завета. По њима, како су Јевреји „криви“ за Христово погубљење, они ће морати и да „плате“ за ту „кривицу“. Било из зависти или из оправданог револта, током векова је мржња према Јеврејима расла, па су их неке власти још током ренесансе истерале са територија којима су владале. Тако Јевреја (као староседелаца) више нема ни у Шпанији ни у Енглеској. Њихов поновни долазак у те земље тек је новијег датума (после Другог светског рата) и није масован.

Мржња одређених народа према Јеврејима је кулминирала два пута, а данашњи су дани сведоци трећег.

1. У Шпанији за време инквизиције, када је добар број Јевреја уточиште нашао у прекоокеанском насељавању Америке.
2. Најкрвавији пут се догодило у Немачкој средином прве половине 20. века и трајао до краја Другог светског рата, када је, по званичним подацима, у концентрационим логорима широм окупиране Европе убијено више од шест милиона Јевреја.

Такође, обичај је да екстремне националистичке и екстремне десничарске снаге, широм простора на ком живе индоевропски народи, користе демагогију о светској јеврејској завери за циљеве придобијања присталица страхом. Обично говоре како су хришћанство, комунизам, чак и речи као што су начела француске револуције слобода, једнакост, братство, „јеврејске измишљотине“ чији је једини циљ владање светом од стране Јевреја.

Треба поменути да је велики број људи значајних за људску историју или садашњост управо јеврејског порекла: Исус Христос, Давид Албахари, Оскар Давичо,

Роберт Опенхајмер, Марк Цукенберг, Алберт Ајнштајн, Франц Кафка, Карл Маркс, Ноам Чомски, Сигмунд Фројд, Михаил Ботвиник итд. Значајан је број Јевреја и међу великим финансијским магнатима данашњице. Захваљујући својој пословној повезаности и својој раштрканости по свету, они су стекли велико богатство и велики утицај. Та чињеница често уме да изазива подозрење код људи који не припадају том етницитету и нису богати; а то подозрење умеју да користе различити политичари не би ли стигли до власти.

Нигде и никад од разарања храма Јевреји нису имали сопствену територију и своју државу; њихова физичка егзистенција увек је зависила од заштите нејеврејских власти, иако су нека средства самозаштите, право на ношење оружја, "била дата Јеврејима у Француској и Немачкој још у тринаестом веку". Ово не значи да су Јевреји увек били лишени власти, али је истина да су у свим сукобима у којима је дошло до насиља, без обзира који су били разлози, Јевреји били не само рањиви него и беспомоћни, тако да је било сасвим природно, нарочито у вековима потпуне отуцености који су претходили њиховом успону до политичке једнакости, да ће сваки нови излив насиља искусити као пука понављања.

6. Тоталитарни режими данас

Већина тоталитарних режима данас су комунистички, који су додуше, у некој мери реформисани ради прилагођавања савременим светским тековинама.

Након реформи Михаила Горбачова које су донеле економску и медијску независност државама унутар СССР-а, комунистички тоталитарни режими су почели да пропадају и да се реформишу.

СССР се званично распао 25. Децембра 1991 године, када су грађани република унутар СССР-а изгласали независност. Све бивше републике су ушле у транзициони период, а неке су га до данас и завршиле уласком у ЕУ (Естонија, Летонија, Литванија).

Државе које су још увек комунистичке:

- Народна Република Кина
- Северна Кореја, Демократска Народна Република Кореја
- Куба
- Вијетнам
- Лаос

6.1. Народна Република Кина (од 1949—данас)

Кинески грађански рат завршио се 1949. победом КП Кине, која је преузела власт над главнином Кине. Од краја 1978. кинеско вођство је започело са економским реформама. Дотад је кинеска привреда била планска привреда совјетског типа. Реформисана је у мешовиту привреду, много ближе тржишној привреди, али још увек под политичким оквирима које намеће КП Кине.

Комунистичка партија Кине позната и као Кинеска комунистичка партија је владајућа политичка партија у Народној Републици Кини. Иако уз њу формално постоји још једна политичка партија, Комунистичка партија Кине је у стварности једина политичка партија у НР Кини. Владавина комунистичке партије је гарантована Уставом Народне републике Кине.

6.2. Демократска народна Република Кореја

Џуче идеја је званична државна идеологија Северне Кореје, али и целокупан политички систем те државе. Творац идеје је Ким Ил Сунг.

Ким ил Сунг је прокламацијом Џуче идеје желео да народу створи адекватну замену за религију али су и опет придодате и неке сличности:

- година рођења Ким Ил Сунга је узета за почетну годину новог Џуче календара;
- статуе Ким Ил Сунга постоје у свим насељима у Северној Кореји,

- његове и слика Ким Џонг Ила су обавезне на зидовима свих станова, канцеларија, фабричких хала, у возовима, аутобусима и путничким авионима,
- беџеве са њиховим ликовима морају носити сви грађани док су на јавним местима.

Ким Џонг Ун тренутно влада ДНР Корејом. По објављивању смрти његовог оца, проглашен је за „великог наследника“.

Званичне функције Ким Џонг Уна су Први председник Националног комитета одбране Демократске Народне Републике Кореје, Врховни командант Корејске народне армије, Први секретар Радничке партије Кореје и Председник Централне војне комисије Радничке партије Кореје.

Северна Кореја се службено 2009. године у уставу одрекла комунизма и заменила га са Сонгун политиком која ставља развој војске у први план, па тек онда политику и идеологију. Процењује се да се једна трећина њиховог буџета троши на унапређење војске, иако им је привреда у кризи, а многи људи умиру од глади.

6.3. Куба

Фидел Кастро је организовао побуњеничку армију, којом се покушао супротставити тадашњем диктатору Кубе Батисти. Кастров Покрет ' 26. јул' је преузео власт на Куби 1959. Године. Куба је проглашена Социјалистичком диктатуром 1961. Убрзо затим је проглашен трговински ембарго. (Данас је доста ослабљенији него тих година)

Нова револуционарна влада је извршила земљишне реформе и национализовала већину власништва страних компанија. Резултат тога је био погоршање односа са САД.

6.3.1. Прелазни период

Распадом Совјетског Савеза 1991. године Куба је доживела тежак економски ударац и проглашен је „специјални период“ опоравка.

Највећи број путовања Американаца на Кубу је забрањен (туристичка путовања су забрањена законом).

6.3.2. Политика

Куба је комунистичка држава, или парламентарна република предвођена Комунистичком партијом. Фидел Кастро је био на челу државе и владе од 1959. године. Он је вршио функцију шефа државе, шефа владе, првог секретара Кубанске комунистичке партије, као и врховног заповедника Кубанских оружаних снага. Фебруара 2008. Фидел Кастро се повукао са функције председника. За новог председника Кубе је изабран његов брат Раул Кастро.

Кубански парламент је једнопартијски парламент. Комунистичка странка је једина легална политичка странка на Куби. Она држи водеће функције у управи земље, укључујући и судство. Привреда Кубе је под централним надзором политичке власти. И поред свега тога, Куба се може сматрати једним од либералнијих тоталитарних режима, јер њени грађани полако добијају све већа и већа права, а између осталог, у скорије време је почела и слободна продаја рачунара на Куби.

7. ЗАКЉУЧАК

Тоталитарни покрети су масовне организације атомизованих, изолованих појединаца. Од осталих партија и покрета разликују се по томе што захтевају тоталну, неограничену, безусловну и непоколебљиву лојалност сваког појединачног члана. Овај захтев вође тоталитарних покрета постављају и пре но што дођу на власт и организују земљу по тоталитарним принципима, а поткрепљују га тврдњом да ће њихове организације ускоро обухватати читаво човечанство. Тамо, пак, где тоталитарној власти није претходио тоталитаран покрет (што је, за разлику од нацистичке Немачке, био случај у Русији), покрет ваља организовати накнадно, а услови за његово јачање морају се створити вештачким путем, како би тотална лојалност – психолошки основ тоталне доминације – уопште била могућа. Таква лојалност може да се очекује само од потпуно изолованог појединца који, будући без икаквих друштвених спона, без породице, пријатеља, другова, па чак и пуких познаника, осећај да за њега ипак има места „под сунцем“ изводи из припадности покрету, из чланства у партији.

Највиши слој у организацији тоталитарних покрета је онај уски круг око Вође. То може да буде институција, као бољшевички Политбиро, или променљива група људи који не морају да имају неку одређену функцију, као Хитлерова орбита. За њих су идеолошки клишеи само средства помоћу којих се организују масе, и они не осећају грижу савести када те клишее мењају према потребама, не би ли сачували организациони принцип.

Сваки тоталитарни режим одликује:

1. Апсолутна власт једне идеологије;
2. Култ личности, што значи претерану покорност становништва према вођи, некритичност према исказима вође итд.
3. Диктатура;
4. Агресивна спољна политика

Тоталитаризам на власти користи државни апарат за свој дугорочни циљ, освајање света, он оснива тајну полицију као извршитеља и чувара интерног експеримента сталног претварања стварности у фикцију и коначно, он подиже концентрационе логоре као посебне лабораторије у којима изводи експеримент тоталне доминације, показујући да је све могуће.

7.1 САД као тоталитарни режим

Сваку државу која гарантује људска права, у којој влада парламентарна демократија и где постоји слободно тржиште можемо назвати демократском. А да ли је то стварно тако? Поред тога што се САД представља као демократска држава, она представља и тзв. "вођу држава слободног света" који се бори против тоталитаризма, тероризма, штити људска права итд. ако мало дубље простудирамо овај систем и државу, видећемо да и она сама има елементе тоталитаризма. Након Другог светског рата, Америка је била економски и војно најјача земља света. Амерички политичари и вође су схватили да ће бити веома тешко одржати такво стање, те је дошло до поштравања неких мера контроле, што у земљи, што ван ње.

САД нису биле једина развијена држава, главни конкурент им је био СССР заједно са својим комунистичким савезницима. СССР је имао комунизам као идеологију која се заснивала на класној борби у којој капиталистички поредак представља непријатеља. Америка, која није имала јасно дефинисану идеологију, се послужила овим примером како би оправдала своје акције и (Корејски, Вијетнамски...) јер је то била "одбрана слободног света". Широм Америке, људи су лишавани слободе јер ако се сумњало да су били комунисти. Исти систем се и данас примењује само што је данас главни изговор за примену "Глобални тероризам". Након напада на Њујорк 11.9.2001. окупирани су Ирак и Авганистан. Овакве методе под изговором о општеном непријатељу срећемо у сваком тоталитарном режиму. Држава се служи медијима, како би скренула пажњу грађанима на "непријатеља" који се налази и на самој територији САД. У САД-у влада парламентарна демократија у чијем парламенту, Сенату, постоје две партије. Те две партије су демократска и републиканска између којих нема битних разлика. Већину у Сенату има једна од те 2 док се на челу државе налази кандидат те партије тј. председник САД. Овакав систем, иако подсећа на једнопартијски, не може се назвати тоталитарним, због појаве слободних избора и привидног вишестраначја, али имамо примере у којима се види да је председник изнад парламента (бивши председник САД-а Џорџ Буш је наложио усвајање кредита од 700 милијарди америчких долара, иако је тај предлог након гласања Сената одбијен).

Да би режим био тоталитаран, држава мора и у великој мери контролисати животе својих грађана. Да би у томе држава успела, морају постојати јаке службе

безбедности. Право на приватност у САД-у је загарантовано Четвртим Амандманом. Тај амандман најчешће крши НАС(национална агенција за сигурност) која редовно прислушкују све телефонске разговоре унутар САД помоћу компјутера који је само од 2001 до 2006 обрадио око 1.9 трилиона позива. Такође се врши и провера електронске поште.

У САД постоји слободно тржиште тако да САД нису тоталитарна држава у овом аспекту. Ипак се грађанима путем масовних медија ”предлаже” који производ да користе. На тај начин се врши делимичан утицај на привреду рекламни програм има велики утицај на потрошаче.

8. Литература

1. Хана Арент, „Извори тоталитаризма“, Феминастичка издавачка кућа 94, Београд 1998.
2. Арон Ремон, “Демократија и тоталитаризам“, Нови Сад 1997.
3. Ц. Лефорт, “Појам тоталитаризма“, 210-220 стр.
4. Ђорђе Ђурић, Момчило Павловић, „Историја за III разред гимназије природно-математичког смера и IV разред гимназије општег и друштвено-језичког смера“, Завод за уџбенике, Београд, 2012.
5. Проф. Др. Зоран Крстић, “Савремени недемократски режими насиља“, предавање, Београд 4. Фебруар 2010.
6. <http://www.osce.org/hr/odihr/29891>
7. <http://sr.wikipedia.org/sr/Антисемитизам>
8. <http://www.godisnjakpf.rs/wp-content/uploads/2012/01/kovacevic10.pdf>
9. <http://sr.wikipedia.org/sr/Комунизам>